

מרוטרקול מסי 3/2

מישיבת דעת הכנסת ביום שלישי, י"א
בחשוון תשס"ז (16.10.1956) בשעה 8.30

חברי הוועדה:

ב. אזוביה - היו"ר	נ ר ח ר:
ע. איכילוב	
ש. בבה	
א. י. גרינברג (סגן יו"ר הכנסת)	
ש. הלל	
ס. יוספטל	
ש. יוניצ'מן	
א. כהן	
ש. נורוק	
ג. ניר (סגן יו"ר הכנסת)	
א. עבאס	
א. רמז	
ש. שורש	
א. תלמי	

מוזמנים:

מ. רוזסי	- מזכיר הכנסת.

ט ד ר - ה י ר ט:

- א. הערותיו של ח"כ ח. דובין לפרק י" של תקנון הכנסת.
- ב. בחירת שני חברי-כנסת לוועדת המינויים של השופטים.

תקנון הכנסת - פרק י"א - מערותיו של ח"כ רובין:

הי"ד ב. אזניה:

ח"כ רובין מערער על כמה מן הסעיפים בפרק זה.
בסעיף 54(ג)(2) הוא מציע שהרשות להעמיד נוסף
נוסף תנתן רק במקרים יוצאים מן הכלל ורק לנואם נוסף אחד.

ח. רובין:

המדובר הוא בסיבוב הראשון של הנואמים. לפי
הנוסח שקיבלתם אין כל הגבלה. לדעתי, אין
לאפשר זאת לסיעה הגדולה שבקואליציה אלא במקרים יוצאים מן הכלל, וגם
אז רק לנואם נוסף אחד.

ש. בבה:

גם אני חשבתי שמנציחים את הנוהג הקיים, כי
למפא"י היו שני נואמים בסיבוב הראשון.

הי"ד ב. אזניה:

רק נואם אחד.

ש. בבה:

ראיתי צדק בזה כאשר המדובר הוא בנואם נוסף
אחד. אבל אינני מבין את הסטייה מן הנוהג הקיים,
ואינני מקבל את הדבר שהיא רשאית להעמיד יותר מנואם נוסף אחד.

מ. רוזני:

לא היה נוהג כזה. הנוהג הוא שהראשון הנואמים
הוא נציג הסיעה האופוזיציונית הגדולה ביותר.
קרה לפעמים שמישהו ויתר על תורו.

א. תלמי:

האם אין זה נכון שבשלב מסוים בדיון החלטנו
שהסיעה הגדולה ביותר רשאית להעמיד יותר מנואם
אחד, ועד שנים?

הי"ד ב. אזניה:

לא פרטמנו אלא מה שהחלטנו, אחרי הרבה מאד
דיונים. אילו היינו מחליטים על שנים - היינו
מפרסמים נוסח כזה. באמצע הדיון היו ודאי הצעות רבות ושונות.

ש. שורש:

הדיון צריך לבטא את הרעב הבית כפי שהוא - סיעות
גדולות צריכות לקבל את הזמן המתאים להן לפי
גדלן, כשם שנותנים לסיעות האופוזיציה לדבר תחילה.
אני מציע להשאיר את הנוסח כפי שהוא.

ס. יוספטל:

בראה לי שטוב יותר לחלק את הזמן ולא את מספר
הנואמים. הסיעות הן הקובעות את נואמיהן.
את הסיעות הגדולות אפשר לחלק לשלושה סיבובים, אבל את הסיעות הקטנות
אי-אפשר.

מ. נורוק:

אני בעד השארת המצב כפי שהוא היום. בסיבוב
הראשון צריכות לבוא לידי ביטוי כל הסיעות.

ש. בבה:

אני מציע לבטח את הסעיף הזה כך: אולם הסיעה
הגדולה ביותר מבין סיעות הקואליציה רשאית
להעמיד עוד נואם נוסף.

היו"ר ב. אזניה:
אני מתפלא על זה שמחזירים לגלגל של ויכוח ארוך ושהיה לנו בוועדת המשנה של התקנון וגם במליאת הוועדה. הבעיה היא של הזמן ולא של מספר החברים, כפי שכבר אמרה ח"כ יוספטל. אתם מתעלמים מבעיה זו.

הבעיה היא זאת: האם חובה על הסיעה הגדולה להכריח את הנואם שלה לדבר לפחות למחצית הזמן שיש לה? אם אין עושים זאת מצטבר כל הזמן של מפא"י והוא נשאר בסוף הדיון. (א. כהן: לא מוכרחים למצות את כל הזמן). אבל אין זה מחובתה של סיעה ליותר על מלוא משקל הופעתה. הבעיה שללינו להסדיר היא איך לאפשר את החלוקה הזאת של מיצוי הזמן. אי-מיצוי הזמן הוא עניינן של הסיעות.

לפי דעתי הכלל צריך להיות שידברו שנים מן הסיעה הגדולה. לא ייתכן אחרת. מותר לסיעה בגדולה לנצל שעתים בתחומים של 8 שעות. זכותה של סיעה גדולה למצות את זמנה. אין כאן חסד ואין כאן השתלטות. לא שינינו את הדבר הזה בקלות ואני מבקש לעמוד על החלטתנו.

א. כהן:
אני מציע לכתוב: היו"ר יהיה רשאי לקרוא לדוכן יותר מנואם אחד מבין הסיעה הגדולה בכנסת. באופן מעשי אני מציע בזה שהיו"ר ינהג בגמישות, כי לא ייתכן שבזנב הוויכוח יעלו חברי מפא"י בזה אחר זה והוויכוח יהיה מונוטוני. היו"ר ינהג לפי השכל הטוב בהתחשב באינטרסים של הכנסת, ברושם, בהופעה, בחשיבות העניין ובמהותו.

א. י. גרינברג:
נכון, שהוויכוח משבד את כל ערכו כאשר בסיומו עולים בזה אחר זה חברי מפא"י ונואמים.

ש. בבה:
בשעתו קבענו שהחשוב של הזמן שניתן לסיעות צריך להעשות לפי קריטריון אובייקטיבי, גם אם אינו אידיאלי כל כך.

נראה לי שהוויכוח לא היה על הזמן אלא על מספר הנואמים וקיבלנו את ההצעה שמפא"י תעמיד עוד נואם אחד.

אני עומד על התיקון שהצעתי והוא: הסיעה הגדולה ביותר מבין סיעות הקואליציה תהא רשאית להעמיד נואם נוסף. אילו ידענו, בזמן שקבענו את הנוסח הזה, שעלול להתן לו פרוש כזה של נואם שלישי גם כן, לא היינו מסכימים לנוסח הזה.

ש. הלל:
עובדה שהדבר היה כך ותוקן.

ע. איכילוב:
כאשר סיימנו את העבודה בפרק הזה של התקנון הכנסנו בו כמה תיקונים לגבי הנוסח הקודם. טבעי הדבר, כאשר הכנסת בעבודתה באה לכלל מסקנה שיט לשנות סעיפים שונים בתקנון.

התלבטנו לא מעט בשעת הדיון בפרק הזה ואמרנו שמלבד השיקולים שיש לגבי קואליציה ואופוזיציה יש לקחת בחשבון גם את היושבים באולם, ויש לדאוג לכך שיהיה גיוון בדיון.

לפי הנוסח הקיים יכול להווצר מצב שהסיעה הגדולה ביותר מבין סיעות הקואליציה תנצל את כל זמנה בסיבוב הראשון, ואחריה ינאמו רק סיעות האופוזיציה. הדבר הזה פוגע בטעם הטוב שרוצים לשמור עליו. אני מחמיר ואומר שהזכות לנואם נוסף תנתן רק במקרה שהדיון (אטל) של 4 שעות או 6 שעות. אני מציע שוועדת המשנה תתקן את הסעיף הזה בהתאם לכך.

ח. רובין:
אני מצטרף להצעת ח"כ איכילוב.

ח.מ.

א. תלמי:

מדיניות הזמן נמסרה לרשות הסיעות. הסיעה מקבלת שעה או שתיים והיא מחלקת את הזמן הזה. יכולה סיעה לנהל את המדיניות הזאת כרצונה. טוענת מפא"י שהוויכוח אינו מכוון די צרכו. היא יכולה להעמיד 2 נואמים כדי לכוון את הדיון, והיא יכולה לענות בסוף. זו זכותה. מן הזכות הזאת נהנית סיעה מכוון שהיא יותר גדולה ויש לה זמן.

מכיון שכך, אני מציע לקבל את ההצעה שהיתה פה בשלב מסוים. אני מוכנה לקבל את הצעת ח"כ איכילוב.

מ. נורוק:

לדעתי לא הזמן העיקר, אלא תור הנואמים. יש הבדל גדול אם מישהו הנואם השלישי או ה-11. עלינו להגן על זכותן של הסיעות הקטנות. משום כך אני מוחה נגד זה.

היור' ב. אזניה:

זה לא דבר שלא דיברנו עליו כאן. דובר כאן בענין זה והצבענו כאן.

מ. רוזטי:

הצעת ח"כ איכילוב אינה נראית לי, משום שהבעיה של חלוקת הזמן מתעוררת יותר בדיונים קצרים הצעתו מסבכת רק יותר את הענין. ולא בדיונים ממושכים.

ש. הלל:

אם מתעלמים מן המציאות אפשר לתלות תלי-תלים של דברים. עוד לא היה מקרה כזה בכנסת, כפי שתאר אותו ח"כ איכילוב. תמיד היו מקרים הפוכים. הוויכוח בכנסת חדש להיות מענין, כפי שידוע לכל, משום שהוא חדל להיות ויכוח בין סיעה לסיעה ובין חבר לחבר. לא ייתכן לאמר ביום אחד שיש לגוון את הוויכוח וביום השני להרוט את הכל. אנחנו חייבים לדאוג לכך שהכנסת לא תתרוקן מתכנה.

אני מוכן לקבל את הצעתו של ח"כ איכילוב. אבל מדוע לחלק אותו לשני סוגים של זמנים? אם עושים מעשה-מרכבה אפשר לחלק את זה הלאה. אבל אינני חושב שזה הפתרון. יש להשאיר את זה לגמישות ושיקול-דעת.

ע. איכילוב:

להערתו של מר רוזטי - במקרים רבים ויתרה מפא"י על חלק מזמנה משום שהוא היה רב מדי בשביל הכנסת. סיעה אינה מקופחת על-ידי זה שיש לה בסוף יותר זמן. זה קורה בזמן דיון ממושך, אבל אין חשש כזה כאשר הדיון קצר.

א. כהן:

אם אין יכולים למסור ליור את הענין הזה, לשם מה לנו בכלל היושב-ראש? מותר לפחות בשטח זה להטיל על היור לנהוג בהתאם לגסיבות. אין זה מחייב אותו. כאשר אומרים שהוא "רשאי" לעשות זאת, אין זאת אומרת שבכל מקרה הוא יעשה כך. אין מטילים עליו כל חובה, אלא נותנים לו רק את הרשות.

ח. רובין:

אני מדבר עכשו כיושב-ראש. אני מקבל עשרות פתקים מחברי כנסת הנרשמים לרשות הדיבור. אם הדבר הוא במתכונת קבועה הרבה יותר נוה ליושב-ראש. לא קל ליושב-ראש להתחשב בשיקולים אובייקטיביים לגארי מבלי לריב עם החברים. רוב יור אינם רוצים לריב. יש כאן שיקול דעת של טעם והטעם גם כן מושפע מן הגישות הפוליטיות. הנסיון מוכיח שדרך זו גורמת רק לסיבוכים ולחץ.

ח. רובין:

יש כאן בעיה עניינית. מפא"י יכולה לטעון שהיא מקופחת בזה שבטוף הדיון נואמים שנים או שלושה מחברי סיעתה. אבל היא אשמה בזה שכך חילקה את הזמן שעמד לרשותה. ייתכן שלא טוב הדבר שבטוף יבאמו 3 אנשי מפא"י, אבל נראה לי שטוב יותר הדבר הזה מאשר שבטוף ידברו איש אגודת ישראל או הפרוגרסיבים מבלי שאאא שמקשיבים להם.

אילו אמרו שיעמידו רק שני נואמים, אני יכול עוד להבין את הדבר. אבל אינני מקבל את הדעה שיש להם הזכות להעמיד יותר משני נואמים.

יש כאן גם עניין של פרסום. לכל אחת מן הסיעות יש זכות שווה לחות או יותר לתשומת לב בעתונות.

אני חוזר ומציע לא להטיל על יושבי-ראש תפקידים בלתי-נעימים, וכן לא להטיל אותם על המזכירות, שהיא לפעמים עורכת את סדר הנואמים.

א. י. גרינברג: חבר-הכנסת איכילוב, לא נוכל לקבוע הכל בתקנון. אפשר למסור את העניין הזה ליו"ר, כפי שהציע ח'כ א. כהן. ולזה אני מסכים.

ש. בבה: התיקון שלי יכול להיות בשני המקרים - גם כאשר הסיעה קובעת וגם כאשר היו"ר קובע.

ש. הלל: אני מציע להוסיף בסעיף הזה: אולם בוויכוח שהוקצבו לו למעלה משש שעות רשאי היו"ר לקרוא ליותר מנואם אחד מבין הסיעה הקואליציונית הגדולה ביותר.

היו"ר ב. אזניה: מסתבר שלגבי שני נואמים הכל מסכימים. גם ח'כ רובין שהציע תיקון מסכים לשני נואמים. לגבי יותר משני נואמים מציע ח'כ הלל שהדבר יהיה נתון לדיסקרציה של היו"ר ורק בוויכוח שהוא למעלה מ-6 שעות.

ע. איכילוב: אני מציע שננסח סעיף קטן קצר שמובנו יהיה, שעד 4 שעות לסיעה הקואליציה הגדולה ביותר יש נואם אחד, עד 8 שעות - נואם נוסף, ולמעלה מ-8 שעות - יותר משני נואמים. בזה אנו עונים על כל השאלות.

היו"ר ב. אזניה: אני נוטה אחרי הכל להצעתו של ח'כ א. כהן. ההכבדה היא יותר גדולה בזמן של דיון שנמשך מספר שעות מצומצם יותר.

ש. בבה: אני מציע להעביר עניין זה לוועדת המשנה לתקנון.

היו"ר ב. אזניה: אינני מתנגד לזה.

ה ו ח ל ט

להעביר את הדיון בהערותיו של ח'כ רובין לסעיף 54(ג)(2) בפרק י" לוועדת המשנה לתקנון הכנסת.

היו"ר ב. אזניה:

הערותיו הבאות של ח"כ רובין נוגעות לסעיף 59(א) בו נאמר שנאום מעל במת הכנסת לא יכיל איזכור עמדה או דעה של חבר כנסת או של סיעה בכנסת שהושמעו על-ידם בוועדות הכנסת; אלא אם כן נוסחו הדעה או העמדה בוועדה כהצעות של אותו יחיד או של אותה סיעה למליאת הכנסת.

ח. רובין:

לדעתי, אין טעם בסעיף הזה. כאשר מסתייג מנמק את הסתייגותו עליו להסתמך על דעת הרוב שהובעה בוועדה. או אם המדבר בטעם הרוב מתנגד להסתייגות עליו להסתמך על דעתו של המסתייג שהובעה בוועדה. אין בזה כל הגיון. (מ. רוזטי: ברשות חברי הוועדה אפשר להזכיר את הדברים).

יכול חבר-כנסת לפרסם את הדברים בעתון ואחר-כך לצטט את העתון ואז מותר לו הדבר?

היו"ר ב. אזניה:

זכור לי שבזמנו, בוועדת החוקה, חוק ומשפט טען שר המשפטים שאין זה מכובד שתופסים אדם בוויכוח שוטף בוועדה ואחר-כך אומרים לו במליאת הכנסת שאמר כך וכך. קורה שחבר בוועדה מוכן, כדי להגיע לפשרה, לוותר על עמדתו, ואחר-כך אין הוא עושה זאת. בא חבר-הכנסת במליאה ומזכיר לו את הדבר. יוצא שצריך להתווכח שני ויכוחים - אחד סקטי במליאת הכנסת והשני צאצאצאצא לעצם הענין. בוועדה יש מניעים שונים.

חברינו מלים במשפט הזה כדי שיהיה ברור שאם סיעה או חבר-כנסת מייצגים דעה שגובשה מותר להתווכח עם דעה זו ולהזכיר אותה.

ח. רובין:

הדבר איננו ברור מן הנוסח הזה.

ש. הלל:

אני מציע לכתוב: "אלא אם כן "הובאו" הדעה או העמדה למליאת הכנסת."

ח. רובין:

אני מסכים לזה.

ש. בבה:

אינני רואה כל הבדל בין המלים "הובאו" ו"נוסחו".

הסעיף הזה בא כדי להבטיח את חופש הדיבור של חברי הכנסת בוועדה. יש וחבר-כנסת מציע הצעה בוועדה ועליו לסגת ממנה אחר-כך. אינני רואה פסול בנוסח הקיים. התיקון הזה הוא מילולי ולא ענייני.

ש. יוניצ'מן:

אני מתנגד לכל שינוי. אנחנו רוצים להיות חופשיים בוועדות, ולכן קבענו שאסור לצטט דברים שנאמרו בוועדה. במליאת הכנסת מתכונן חבר-הכנסת לנאום ואילו בוועדה הוא משיב לדברים במקום. אני מציע להשאיר את הנוסח הקיים.

א. כהן:

אני מסכים עם הדעה שהובעה כאן אבל לא עם הנוסח. אני מציע לכתוב: "... או של סיעה בכנסת שהושמעו על-ידם בוועדות הכנסת בלבד".

היו"ר ב. אזניה:

לדעתי, אין כל צורך במלה "בלבד".

ה ו ח ל ט

בסעיף 59(א) תבוא המלה "הובאו" במקום המלה "נוסחו".

בחירת שני חברי-כנסת לוועדת המינויים של השופטים:

היו"ר ב. אזניה:
ברצוני להזכיר לחברי-הכנסת שהפרוצדורה מחייבת את ועדת הכנסת לרכז את הצעות המועמדים לוועדת המינויים של השופטים ולהעביר הצעות אלו ליו"ר הכנסת כדי שיעמיד אותן להצבעה בכנסת.

אני מבקש את נציגי כל הסיעות להכין את הצעותיהן עד לשעה 9 ביום ג' הבא, 28.10.56, כדי שנוכל להעבירן ליו"ר הכנסת ואפשר יהיה לקיים את ההצבעה בכנסת ביום שלישי שלאחריו, 30.10.56.

ה ו ח ל ט

לפנות ליו"ר הכנסת בבקשה לקיים את בחירת שני חברי-הכנסת לוועדת המינויים של השופטים ביום שלישי 30.10.56 או יום רביעי 31.10.56;

לפנות לסיעות בבקשה שימציאו לוועדת את הכנסת את שמות מועמדיהן עד יום שלישי, 23.10.56, שעה 9 בבוקר.

הישיבה ננעלה בשעה 10.30

=====